

Handläggare
Ia Magnusson
Telefon: 08-508 20 122**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Motion om genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet – remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss av motion (2016:26) av om genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet
2. Nämnden avstyrker motionen

Lena Lundström Stoltz
StadsdelsdirektörUlrika Klemets
Ekonomichef

Sammanfattning

Lotta Edholm m.fl. (L) har i motion (2016:26) föreslagit att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet.

Motionen har översänts till stadsdelsnämnden för yttrande. Förvaltningen föreslår att motionen avstyrks. Den definition av begreppet upphandlingsverksamhet som används i motionen är mycket bred och omfattar flera olika typer av beslut och aktiviteter, för vilka olika förutsättningar och regleringar gäller. En generell genusanalys som omfattar alla de beslut som i förslaget definieras som ”upphandlingsverksamhet” ger därför inte ett rättvisande resultat. Förvaltningen ställer sig emellertid inte negativ till att genusanalyser som sådana genomförs på de områden där sådana är lämpliga och där beslutsprocessen inte regleras i lag.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt nämndens yttrande över motion från Lotta Edholm m.fl. (L) om genomförande av en genusanalys av stadens upphandlingsverksamhet.

Ärendet

Lotta Edholm m.fl. ger uttryck för uppfattningen att staden i sin upphandlingsverksamhet reproducerar traditionella könsroller. Enligt motionärerna påverkas strategiska beslut om driftsform m.m. av hur den aktuella branschen är könskodad till nackdel för kvinnliga företagare. Manliga näringsidkare som gör affärer med staden gynnas avsiktligt medan kvinnliga näringsidkare ”möter motstånd, förminskas och osynliggörs”.

I motionen yrkas därför på att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att genomföra en stadsövergripande genusanalys av upphandlingsverksamheten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Den definition av upphandlingsverksamhet som används i motionen omfattar många olika typer av beslut och aktiviteter på olika nivåer inom staden. De strategiska beslut om exempelvis val av driftsform som motionärerna hänvisar till är resultatet av en sammanvägning av kvalitetsmässiga, ekonomiska och ideologiska aspekter. På samma sätt beror utformningen av de materiella avtalsvillkoren bl.a. av verksamhetens behov, strategiska mål för densamma, budget och kostnadskontroll, erfarenheter från tidigare avtalsperioder etc. De beslut som motionen avser är således av mycket varierande karaktär och vilar på ett flertal komplexa överväganden av helt annan natur än vilken könskodning den aktuella verksamheten har.

Enligt motionen ska i genusanalysen bl.a. kartläggas hur beslut skiljer sig med avseende på verksamheters könskodning och könssammansättningen hos brukare, personal, och företagsledning. Genusanalysen ska också mäta om stadens agerande har förändrats över tid. Då en genusanalys av upphandlingsverksamheten aldrig tidigare har genomförts ser förvaltningen en svårighet i att få fram tillförlitlig data i så stor skala angående exempelvis personal- och brukargrupperns könssammansättning vid specifika tidpunkter historiskt. Det bör i sammanhanget också påpekas att den del av upphandlingsverksamheten som utgörs av det formella upphandlingsförfarandet är starkt juridiskt reglerad.

Regleringen bygger på EU:s sekundärrätt (upphandlingsdirektiven) vilka utgår ifrån centrala principer inom EU-rätten. Till dessa principer hör bland annat likabehandlingsprincipen och proportionalitetsprincipen. Likabehandling innebär att alla leverantörer ska behandlas på ett likvärdigt sätt, medan proportionalitet i korthet innebär att de krav som ställs i en upphandling inte får vara hårdare än vad som är nödvändigt.

Det föreligger således en lagstadgad skyldighet för upphandlande myndigheter att inte ta ovidkommande hänsyn i offentliga upphandlingar och rättsmedel står till buds för den leverantör som anser sig ha blivit (köns-)diskriminerad.

Ytterligare en aspekt som bör lyftas i sammanhanget är att det på vissa områden inom branscher som är traditionellt kvinnliga har införts valfrihetssystem (fritt val) i staden. Upphandling av ett valfrihetssystem (LOV) skiljer sig från ett upphandlingsförfarande enligt LOU då den upphandlande myndigheten är skyldig att godkänna alla anbudsgivare som ansöker om att få delta och uppfyller de obligatoriska kraven. Det är sedan brukaren själv som väljer utförare. Staden är i mycket liten utsträckning involverad i hur beställningarna fördelar sig inom valfrihetssystemet, utan dessa beror på brukarnas personliga preferenser.

Avslutningsvis framgår inte av motionen vad syftet är med genomförandet av genusanalysen eller hur resultatet ska omhändertas. För det fall genusanalysen genomförs i enlighet med förslaget bör staden ha beredskap att omhänderta resultatet och använda det konstruktivt i sitt arbete för att nå Vision 2040; ”Ett Stockholm för alla”.

Förvaltningen anser att staden bör inta ett självkritiskt och ifrågasättande förhållningssätt för att säkra jämställd, högkvalitativ och ändamålsenlig verksamhet, men detta kräver en långsiktig plan där enskilda åtgärder (såsom den föreslagna genusanalysen) ingår som delar av ett strategiskt arbete.

Förvaltningen anser mot bakgrund av ovan att motionen bör avstyrkas samt föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen.